

נקלט המשלוח השני בפרס

1/3 גרגרים ו-1/3 כוספת כותנה. כעבור שבוע ביקרתי בפעם ראשונה במשק שבאיספאהן ועייתי שם 10 ימים. בזמן היותי שם נתקיימו רוב ההמלטות וכמעט שלא נפסדו וולדות כלל. הדי

בסוף חודש יולי 1963 הוטסו 150 עגלות הרות ב-5 טיסות לפרס. תוך שעות מספר הגיעו העגלות במצב מצויין למקומן החדש. 110 מהן הועברו לשלושה משקים בסביבת טאהאראן ו-40 לסביבת איספאהן, 500 ק"מ דרומית לטאהאראן. נשלחתי לשם, יחד עם הח' חי הברון, בסוף חודש ספטמבר, כדי לעזור לבעלי-המשקים בקליטת הבקר ולהדריכם בענפי המקצוע השונים. המשותף לכל החוואים היה, שאף לא אחד מהם היה קודם לכן חקלאי וכולם התפרנסו ממסחר או חרושת, כך שמשקם החקלאי הוא ענף חדש לגביהם. מצב זה חייב בחירת צוות עובדים מתאים בכל משק והכשרה יסודית יותר של איש אחד לפחות בכל מקום.

בשבוע הראשון לשהותי בטאהאראן סיירתי מדי יום באחד המשקים. ההמלטות היו אז מעטות ועיקר תשומת ליבי היתה מכוונת להזנת הבקר, תיכנון ההזנה לטווח ארוך, הקמת הבניינים לשגר והשלמת הסידורים במכוני החליבה. המכונים שהוקמו הם — אחד מטיפוס טאנדס בעל 6 עמדות במשק ס. מכון אחד בעל 3 עמדות במשק ש. ועוד אחד כזה בדרום. את העדרים מצאתי בדרך כלל במצב גופני טוב. המספוא שעמד לרשותם היה אספסת ירוקה ושחת אספסת מטיב מעולה, סלק בהמות (למעשה — סלק אדום למאכל אדם), תחמיצים מתירס, סחיט סלק סוכר ותערובת, שהרכבה היה — 1/3 סוביו,

עלתה מ-18.6 בדקה אצל הרזות עד ל-33.1 בדקה אצל המפוטמות ביותר. הנתונים המתאימים לגבי הדופק היו 66.4 לעומת 84.6.

בשלב הנוכחי אין באפשרותנו להסביר בוודאות את הקשר ההדדי בין רמת הגידול ותגובת החלב. דרושים לכך מחקרים נוספים, אולם מבחינה כלכלית ומעשית אין להסבר יחס-גומלין זה חשיבות רבה.

פרופ. א. האנסון, שבדיה

(תמצית ההרצאה שהושמעה בכנס האגודה הגרמנית לטיפוח ב-1962; תורגם מחוברות ה-D. L. P. שהופיעו בינואר 1963).

ה"מכשף" הישראלי החיה עגל מת...

בכפרים אחדים בפרס נפוצה באחרונה ידיעה, כי "מכשף" מִישראל הצליח להחיות עגל שנולד מת.

אשר בן-צבי, מדריך לגידול בקר מישראל, העושה בפרס, בשליחות התאחדות מגדלי הבקר, נכח באחד המשקים בפרס בעת שפרה עמדה להמליט. ליד הפרה עמד גם רופא וטרינרי מקומי, שקיבל השכלתו הרפואית-הווטרנרית בתורכיה. לאחר חבלי-לידה קשים המליטה הפרה עגל ללא רוח-חיים. הרופא הווטרנרי שבדק את העגל יעץ לזרוק אותו לאשפה, אך אשר בן-צבי ניגש לעגל המת, הרים את ראשו ועשה לו הנשמה מפה לפה. כעבור דקות מספר החל העגל לגלות סימני חיים וקם על רגליו לעיני כל הנוכחים המופתעים והנדהמים...

כך קיבל המדריך הישראלי מקיבוץ הוורע שם של "מכשף" והשמועה עליו פשטה במהירות מכפר לכפר.

מתוך "דבר"

רכתי את צוות העובדים בגידול השגר, בוצעו מספר חיסונים בבקר (גמרת, פו"ט) והוקמו או הושלמו הבניינים לעדר שיתפתח עד ל-70 חולי-בות והשגר שלהן. כן נבנתה פריה לשני פרים. באותו זמן נשאר הח' הברון בטאהאראן להתקנת מכונת החליבה במכון וכשחזרתי לשם היה המכון כמעט מוכן להפעלה.

לאחר שהתברר שהעדרים בסביבת טאהאראן הם בידיים טובות ושבועליהם יכולים גם להיעזר בנסיון שנרכש בעדר, בו הדרכתני לפני שלוש שנים, החלטנו להשקיע את עיקר מאמצינו בעדר שבדרום, בהכירנו שלהצלחת הפעולה באיזור פיתוח חדש זה תהיה השפעה חיובית וחשובה

בשובי לטאהאראן מצאתי גם שם תנובות חלב משביעות רצון — מעל ל־20 ל' במשק ס. וקרוב ל־20 ל' בממוצע במשק ג', בו עדיין חול־בים ביד.

לסיכום דברי הנני מוצא לנכון לציין שגם לעתיד לבוא עלינו להקדיש מאמצים בלתי רג־לים לקליטת הייצוא במקום החדש. ההתחרות עם ארצות ייצוא מסורתיות ותיקות חריפה מאוד; אף הן אינן מייצאות לשם, לעת עתה, אלא כמה מאות ראשים בלבד, ולכן רק בקר מובחר ביותר מכל הבחינות ועזרה לקליטה שתניתן במקום יאפשרו לנו להמשיך בייצוא.

אשר בייצובי

הזורע

על המשך הייצוא לשם; לכן הדרמתי שוב. עם השלמת הסידורים במכון הכשרתי במשך שלושה שבועות עובדים בחליבה מיכאנית וב־החזקת הצידוד. העלינו את התנובה הממוצעת מ־17 ל' (בחליבת ידיים) ל־20 ל' בחליבת מכרז (פעמיים ביממה); הישג יפה בהחלט. יתר סידורי העבודה, כגון — הזנה, טיפולים ורישור מים מקצועיים הוכנסו למסלול קבוע וכן הוכנו באותו הזמן תחמיצים מתירס וסחיט והושם לב לאחסנת הסלק והשחת לחורף. בגמר עונת האס־פסת התחלנו בהאבסת פול, ומאוחר יותר, בתל־תן רב־שנתי. היה עלי גם לרכז את פעולות „ענף המספוא” במשק זה שהיה נתון בידיים בלתי מנוסות.

המרעה במשק המושבי

הגורמים מצטרפים למעמסה כבדה ולנטל עבודה רב, והו ש מעורר את איש המושב לעבוד לרעה, המביאה בעקבותיה חיסכון בזמן ובעבודה. והוא גם יכול להתפנות לפיתוח ענפים אחרים, כגון גידול ירקות, משתלות וכדומה.

עם הוצאת הבקר למרעה מתאפשרת שמירה נוחה יותר על ניקיון הבהמות, שכידוע, הינו לקוי מאוד בשנים האחרונות מחמת המחסור בחומרי ריפוד. כיוון שהפרות מבלות רוב זמנן בשטח המרעה הרי ממילא מצטמצמת הצטברות הזבל בחצר ובסככה, והן מתייבשות על נקלה ומספקות מרבץ נוח לבהמות הבאות לנוח בצל הסככה. אם כי בימות החורף אין מוצאים בדרך כלל את הבקר למרעה; הרי גם לעונה זו אפשר להקצות שטח מרעה מצומצם ליד הסככה, בו תוכלנה הפרות להימצא כעבור ימים אחדים אחרי הגשם ולהחיש על ידי כך את התייבשות החצר. במשקים שמקיימים את המרעה היתה לנו האפשרות להשוות את תנובת העדר בין שתי עונות קיץ — האחת שלפני ההוצאה למרעה והשניה — ברעייה, ונוכחנו שאמנם הושגה עלייה בתנובה בעקב הרעייה וכן השתפר מצבן הגופני של הבהמות. אין כל ספק שרציפות ההזנה ומנות המזון המשביעות, הן הן שתרמו לשיפור המצב.

אנו עדים לתופעה שהמשק הקיבוצי עובר מהרעה בשטח לקצירת הצמחיה והובלתה לא־בוס. לעומת זאת, בשנתיים האחרונות, מתגלה נטייה במשק המושבי לזרוע שטחי מרעה ולר־עות בהם. מהו הדבר שהניע את איש המושב לעבור מגידול ירק עונתי לרעה?

כידוע, המרעה מנוצל בחודשי הקיץ בעיקר, בתקופת אפריל־נובמבר. בשנים האחרונות, אמר גם מקובל מאוד התירס כספק המספוא הירוק בעונת הקיץ בגלל יבוליו הגבוהים והיותו חסכוני במי־השקייה, בייצור יחידת־המזון, אולם מחמת הופעת המזיקים, המביאים נזקים חמורים בג־דול זה, חלו שיבושים קשים בהספקת המספוא הירוק, ומתעורר ספק לגבי יתרונותיו של התירס שנמנו לעיל. כל עוד לא נמצא פתרון יעיל לת־קלות שבגידול התירס הרי שמוטלת עלינו החובה לחפש תחליף שיבטיח רציפות בהזנה וימנע יר־דה בתנובת הפרות.

גידול התירס כרוך גם בקשיים נוספים אלה: זריעתו העונתית, ברווח־זמן מתואמים, מחייבת ביצוע בזמן, ולא תמיד יש ביכולתן של תחנות הטרקטורים להיענות לדרישותיהם של החברים בתאריך המתוכנן. כן קיימות בתירס בעיות מיר־חדות בצידוד לצורך ביצוע השקייה תקינה. כל